

LA DONA FATAL: MÉS ENLLÀ DEL MITE

Bellíssimes, seductores, farsants, mortíferes des del primer petó, despietades, perverses, llibertines, sensuals, devastadores, estratègies i que ens hipnotitzen amb la seva mirada...

Setembre 2015

DONA FATAL: L'ARQUETIP

Un dels personatges arquetípics més interessants del cinema negre és la dona fatal. Aquesta dona era valent, ambiciosa, descarada, insensible, cruel, fumava, bevia, portava pistola i conduïa, i sempre s'aprofitava d'algun home per aconseguir els seus objectius. Aquest personatge neix en el moment dels inicis de l'emancipació de la dona nord-americana, quan la figura femenina es comença a veure com una amenaça al domini de l'home. Per això, aquesta dona fatal que no respecta la moral de l'època acaba pagant amb la mort el seu atreviment. La dona fatal va viure el seu període d'esplendor als anys 40 però ha estat present en el cinema fins l'actualitat.

María I.Vergara

LES CLÀSSIQUES MEMORABLES

El cinema negre ha comptat amb dones fatals memorables, algunes molt presents en nostre imaginari cinematogràfic. No tenim espai per enumerar-les totes però us en presentem algunes: les més perverses, les més belles i les que ens han seduït eternament.

MARLENE DIETRICH

Durant la seva infància estudia música i cant, un aprenentatge que l'encaminarà des de l'adolescència en el món de l'espectacle. Treballa a nombrosos cabarets on exhibeix la seva atractiva sensualitat. Se la coneix per tenir una llarga llista d'aventures amoroses dins i fora del matrimoni.

El Ángel azul. von Sternberg, Josef (dir.). Realitzada el 1930. Divisa, DL 2003. DVD Ang

MARY ASTOR

L'estafadora Brigid O'Shaughnessy a *El falcó maltès*, es considera la primera representació de la dona fatal al cinema negre.

El halcón maltés. Houston, John (dir.). Realitzada el 1941. Warner Bros, 2006. DVD Hal

JANE RUSSELL

Howard Hughes, l'aviador, la va descobrir quan treballava de recepcionista a la consulta d'un dentista i li va donar el primer paper (el que la llançaria a la fama) a la pel·lícula de *El forajido*. El film va tardar en estrenar-se per problemes de censura, fet que afavorí encara més l'èxit.

El forajido. Hughes, Howard (dir.). Realitzada el 1943. OK, DL 2003.

DVD For

LAUREN BACALL

De mirada felina i llavis carnosos va aconseguir seduir amb la seva primera pel·lícula (*Tener y no tener*, Howard Hawks) a l'actor més dur de la pantalla: ni més ni menys que Humphrey Bogart. Amb només 19 anys.

El sueño eterno. Hawks, Howard (dir.). Realitzada el 1946. Warner Bros., 2005. DVD Sue

Tener y no tener. Hawks, Howard (dir.). Realitzada el 1944. Turner, cop. 2003. DVD Ten

LANA TURNER

També anomenada "la noia del suèter" pels papers on apareixia encabida suèters que marcaven la seva forma, la pel·lícula *El cartero siempre llama dos veces* la va consagrar com a actriu i escenes com la del pintallavis són famoses a la història del cine (la podeu veure a l'enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=WhheajEn03g>).

El Cartero Siempre Llama Dos Veces. Garnett, Tay (dir.). Realitzada el 1946. Tiempo, [2015]. DVD Car

RITA HAYWORTH

Amb la interpretació a *Gilda* es converteix automàticament en l'objecte de desig de molts homes i en el mite eròtic del moment. Dona fatal amb gran caràcter, diuen que durant el rodatge real de la bufetada que li fa a Glenn Ford, coprotagonista del film, li va trencar dues dents.

Gilda. Vidor, Charles (dir.). Realitzada el 1946. Columbia Tristar, cop. 1999. DVD Gil

La Dama de Shanghai. Welles, Orson (dir.). Realitzada el 1948. Sony, cop. 2006. DVD Dam

ANNE BAXTER

Anne Baxter es converteix en l'antagonista cruel disfressada de fan incondicional de Bette Davis a *Eva al desnudo*, per demostrar-nos que el pitjor enemic d'una dona és l'enveja d'una altra dona, i que les aparences enganyen.

Eva al desnudo. Mankiewicz, Joseph L. Realitzada el 1950. Twentieth Century Fox, 2001. DVD Eva

Jezabel. Wyler, William (dir.). Realitzada el 1938. Turner [etc.], cop. 2006. DVD Jez

La carta. Wyler, William (dir.). Realitzada el 1940. Turner/Warner Bros., cop. 2005. DVD Car

¿Qué fue de baby Jane?. Aldrich, Robert (dir.). Realitzada el 1962. Warner Bros., cop. 2007. DVD Que

Perdición. Wilder, Billy (dir.). Realitzada el 1944. Suevia, 2007. DVD Per

BETTE DAVIS

AVA GARDNER

Dotada d'una bellesa extraordinària i coneguda com "l'animal més bell del món", la seva carrera va venir determinada pel seu atractiu. *Forajidos* va ser la pel·lícula on aquesta figura esvelta i d'escot vertiginós lluïa en tot el seu esplendor.

Las nieves del Kilimanjaro. King, Henry (dir.). Realitzada el 1952. Coupe, cop. 2004. DVD Nie

Forajidos. Siodmark, Robert (dir.). Realitzada el 1946. Suevia, [2007?]. DVD For

Mogambo. Ford, John (dir.). Realitzada el 1953. Warner, cop. 2005.

DVD Mog

SIMONE SIGNORET

D'aparença i personalitat dures, va actuar en algunes de les pel·lícules més famoses de França durant els anys 50. Va interpretar diverses vegades el paper de prostituta, per exemple a *La ronda* de Max Ophüls (1950) o *París, bajos fondos* (1952) de Jacques Becquer.

Las diabólicas. Clouzot, Henri-Georges (dir.). Realitzada el 1955. Avalon, cop. 2006. DVD Dia

MARILYN MONROE

Coneguda com "el somni dels fotògrafs", va ser una de les actrius femenines més importants de tots els temps. Destaquen els seus papers en les comèdies d'embolic com *Los caballeros las prefieren rubias* i *Cómo casarse con un millonario*. Aquesta jovialitat i viure desenfrenat que mostrava al cine s'allunya bastant del que era fora de la pantalla: una vida marcada per contradiccions i traumes no resolts.

Vidas rebeldes. Dos en la carretera. Voces de la muerte. Realitzades 1961, 1967, 1948. Tiempo, 2013. DVD Vid

Los caballeros las prefieren rubias. Hawks, Howard (dir.). Twentieth Century Fox, cop. 2002. DVD Cab

Niágara. Hathaway, Henry (dir.). Realitzada el 1953. Twentieth Century Fox, cop. 2002. DVD Nia

BRIGITE BARDOT

A partir de la dècada del 50 es converteix en símbol sexual molt potent creant tendència fins a l'actualitat. Amb la pel·lícula *Y Dios creó a la mujer* provoca l'escàndol i és censurada en molts estats nord-americans. Lluny dels convencionalismes B.B. s'exhibia amb la mateixa naturalitat al cine que a la vida real.

Y Dios creó a la mujer. Vadim, Roger. Realitzada el 1956. Tiempo, [2009]. DVD Y Di

La pequeña B.B. Gaspard-Huit, Pierre (dir.). Realitzada el 1956. Layons, 2012. DVD Peq

SUE LYON

Impulsada a l'estrellat per la seva intervenció a *Lolita*, adaptació cinematogràfica de la controvertida novel·la de Nabokov, autor també del guió de la pel·lícula. Amb només 15 anys va guanyar el Globus d'Or per la millor actriu revelació, però aquest paper la va encasellar com a una preciosa adolescent devoradora d'homes madurs, fet que va condicionar la seva carrera posterior.

Lolita. Kubrick, Stanley (dir.). Realitzada el 1961. Warner Bros., 2001.
DVD Lol

FAYE DUNAWAY

El seu rostre simbolitza el cine de finals dels 60 i 70. Coneguda per encarnar la famosa delinqüent real Bonnie Parker, va estar nominada a l'Òscar, però no va poder competir amb la finalment guanyadora Katharine Hepburn a *Adivina quién viene esta noche*.

Chinatown. Polanski, Roman (dir.). Realitzada el 1974. Paramount, cop. 2008.
DVD Chi
Bonnie and Clyde. Penn, Arthur (dir.). Realitzada el 1967. Warner Bros., cop. 2008.
DVD Bon

LA DONA FATAL MODERNA

Els anys 80 aquest arquetip torna a agafar importància amb l'estrena de dues pel·lícules: *El cartero siempre llama dos veces* (1981), amb la sensual Jessica Lange interpretant el paper de Cora (remake de l'original de 1946) i *Fuego en el cuerpo* (1981) amb una magnífica Kathleen Turner interpretant a Kathy Walker.

Kathleen Turner a *Fuego en el cuerpo*.

Aquest renaixement de la dona fatal al cinema té el punt àlgid amb *Instinto básico* (1992) on Sharon Stone interpreta a la manipuladora Chaterine Tramell.

Sharon Stone a *Instinto básico*

L. A. Confidential. Hanson, Curtis (dir.). Realitzada el 1997. Warner Bros., 1998.
DVD L.A. C
Madame Bovary. Chabrol, Claude (dir.). Realitzada el 1991. Cameo, DL 2006.
DVD Mad
Perdida. Fincher, David (dir.). Realitzada el 2014. Twentieth Century Fox, cop. 2015
DVD Per *El graduado*. Nichols, Mike (dir.). Realitzada el 1967. Universal, DL 2008.
DVD Gra

Bond Girls

Les dones Bond o *Bond girls* han acompanyat durant més de 50 anys a l'espia britànic James Bond. De vegades són víctimes rescatades per l'Agent 007, d'altres són dones fatals que s'hi emboliquen per aconseguir els seus objectius. Les coneixeu?

Akiko Wakabayashi i Mie Hama

Sólo se vive dos veces: 007. Gilbert, Lewis (dir.). Realitzada el 1967. Twentieth Century Fox, DL 2006. DVD Sol

Jill St. John

Diamantes para la eternidad: 007. Hamilton, Guy (dir.). Realitzada el 1971. Twentieth Century Fox, DL 2006. DVD Dia

Diana Rigg

Al Servicio secreto de su majestad: 007. Hunt, Peter (dir.). Realitzada el 1969. Twentieth Century Fox, DL 2006. DVD Bon

Daniela Bianchi

Desde Rusia con amor: 007. Young, Terence (dir.). Realitzada el 1963. Twentieth Century Fox, DL 2006. DVD Des

Filmposters de les Bond Girls (1965).

BIOGRAFIES

Fora de la pantalla aquestes actrius, clarament marcades pel mite que havia deixat rastre amb les seves interpretacions, van viure intensament, col·leccionaven marits i amants i algunes van tenir vides tòrrides amb algun final desafortunat. Aquestes biografies ens acosten una mica a les persones de carn i óssos que van ser, més enllà del personatge immortalitzat.

Álvarez, Juan Luis. *Bogart & Bacall: dos estrellas y un destino*. T&B Editores, 2007. 778.5(Bog) Alv

Sikov, Ed. *Bette Davis: amarga victoria*. T&B, 2008. 778.5(Dav) Sik

Skaerved, Malene S. *Dietrich*. Tutor, 2006. 92(Die) Ska

Lee, S. *Ava Gardner: una diosa con pies de barro*. T&B, cop. 2007.

778.5(Gar) Ser

Muscio, Giuliana. *Marilyn Monroe : el mayor símbolo sexual del siglo XX*. Globus, 2007. 92(Mon) Mus

Meyers, Jeffrey. *El genio y la diosa: Arthur Miller y Marilyn Monroe*. Babel books SXXI, 2009. 92(Mil) Mey

MITE I LITERATURA

El tema de la dona fatal té una forta presència en la literatura, tant en vers com en prosa. Històries que s'han inspirat en el mite d'aquesta figura destructiva i fascinant a parts iguals.

- Brubaker, Ed.; Philips, Sean. *Los trabajos del diablo*. Fatale; 2 (col.). Panini Comics, cop. 2014. C Bru
- Brubaker, Ed.; Philips, Sean. *La muerte me persigue*. Fatale; 1 (col.). Panini Comics, cop. 2013. C Bru
- Camilleri, Andrea. *El vestit gris*. Edicions 62, 2011. N Cam
- Chandler, Raymond. *La dama del llac*. Labutxaca, 2009. N Cha
- Chandler, Raymond. *El sueño eterno*. Alianza, 2001. N Cha
- Flaubert, Gustave. *Madame Bovary: moeurs d province*. Gallimard, 2005. NF Fla
- Ibsen, Henrik. *Casa de muñecas; La dama del mar*. Espasa, 2011. T843B Ibs
- Mérimée, Prosper. *Carmen; suivi de Les ames du purgatoire*. Libro, 2003. NF Fla
- Nabokov, Vladimir. *Lolita*. Labutxaca, 2009. N Nav
- Tolstoi, Lev N. *Anna Karénina*. Cátedra, 2006. N Tol
- Wedekind, Frank. *Lulu: la capsa de Pandora: una tragèdia-monstre*. Proa, 2001. T 842 Wed
- Wilde, Oscar. *Una mujer sin importància; Salomé*. Losada, 2004. T841 Wil

MÚSICA DE PEL·LÍCULA

Recordeu la famosa escena de l' striptease del personatge de Kim Basinguer, al ritme de la cançó de Joe Cocker "You can leave you hat on"? Aquesta i d'altres cançons han gaudit de la màxima popularitat gràcies a formar part de les bandes sonores originals de les pel·lícules.

- 9 1/2 weeks: Original Motion Picture Soundtrack*. Capitol, cop. 1986. CD 520 9 SE
- Barry, John. *Body heat*. Varèse Sarabande, cop. 1998. CD 520FUE
- The Best of Bond...James Bond*. Capitol, p. 2008. CD 520BON
- The Black Dahlia: Original Soundtrack Recording*. Isham, Mark. Silva Screen, p. 2006. CD 520BLA
- The Graduate: Original Sound Track Recording*. Simon, Paul. CBS, p. 1968. CD 520GRA
- Kill Bill vol. 2: original soundtrack*. A Band Apart, cop. 2004. CD 520KIL

PÀGINES WEB

Cuevas, Diego. *Exquisitas villanas* [En línia]. Jot Down Cultural Magazine [consulta: 15 de setembre de 2015]. Disponible a: <www.jotdown.es/2011/07/exquisitas-villanas/>.

Jiménez, José. *La 'mujer fatal'* [En línia] El País, 20 de març de 1988 [consulta: 15 de setembre de 2015]. Disponible a:<http://elpais.com/diario/1988/03/20/cultura/574815604_850215.html>

GUIA DE LECTURA

Dibuixos portada i contraportada: Niagara (1956, Detroit-)

BIBLIOTECA DE PONENT

Biblioteques Municipals de Sabadell

Pl. Ovidi Montllor, 5

08206 Sabadell

Tel.: 93 717 39 74

A/e: bibliodeponent@ajsabadell.cat

www.sabadell.cat/bims

Ajuntament
de Sabadell
Biblioteques Municipals

Diputació
Barcelona